

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการและความพึงพอใจรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยของชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยขณะเดียวกันก็มีรูปแบบเป็นการวิจัยเชิงอรรถธิบาย (Explanatory Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของประชากรกับพฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยและความต้องการรวมทั้งความพึงพอใจของชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยนี้คือชาวไทยมุสลิมที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเฉพาะประชากรที่อาศัยอยู่ใน 9 เขตและอยู่ในชุมชน 10 ชุมชนที่มีมัสยิดใน 9 เขตนั้นๆซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,270 คน (ทะเบียนสำปบุรุษประจำแต่ละมัสยิด , 2541)

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยทั้ง 23 รายการเพื่อนำมาประกอบการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วยดังต่อไปนี้

1. ปริญวิทย์ อิสมาแอล. ผู้ดำเนินรายการสานต์สัมพันธ์. สัมภาษณ์ , 20 ตุลาคม 2541 .
2. มะห์มูด แดงวิจิตร. ผู้ดำเนินรายการสายสัมพันธ์อิสลาม. สัมภาษณ์ , 25 ตุลาคม 2541 .
3. อีซา สิงห์งาม. ผู้ดำเนินรายการเผยแผ่สัจธรรมอิสลาม. สัมภาษณ์ , 27 ตุลาคม 2541 .
4. อีซา สิงห์งาม. ผู้ดำเนินรายการเสียงมัจญลิส. สัมภาษณ์ , 27 ตุลาคม 2541 .
5. วุฒิวัย หวังบุญ. ผู้ดำเนินรายการสายธารอิสลาม. สัมภาษณ์ , 24 พฤศจิกายน 2541 .
6. อัจฮารี เรื่องปราชัย. ผู้ดำเนินรายการเพื่อเด็กกำพร้า. สัมภาษณ์ , 25 พฤศจิกายน 2541 .
7. อับดุลลาตีฟ สุขถาวร. ผู้ดำเนินรายการศาสนวิทยา. สัมภาษณ์ , 27 พฤศจิกายน 2541 .
8. ชุกรี่ มะห์มูดี้. ผู้ดำเนินรายการระเบียบธรรม. สัมภาษณ์ , 29 พฤศจิกายน 2541 .
9. โยธิน ยะก๊ับ. ผู้ดำเนินรายการเพื่อสันติชน. สัมภาษณ์ , 30 พฤศจิกายน 2541 .
10. โยธิน ยะก๊ับ. ผู้ดำเนินรายการเพื่อสันติชน โครงการศึกษาทางไกล. สัมภาษณ์ , 30 พฤศจิกายน 2541 .
11. บรรจง โฉะมณี. ผู้ดำเนินรายการเพื่อคุณธรรม สัมภาษณ์ , 3 ธันวาคม 2541 .
12. สอดกััน อับดุลบารี. ผู้ดำเนินรายการส่องทางธรรม. สัมภาษณ์ , 4 ธันวาคม 2541 .

13. อีริส บินชอและห์.ผู้ดำเนินรายการเสียงศาสนู(ภาคเช้า).สัมภาษณ์ , 10 ธันวาคม 2541 .
14. ซอคิกัน อับดุลบารี.ผู้ดำเนินรายการเสียงศาสนู(ภาคเย็น).สัมภาษณ์ ,11ธันวาคม 2541 .
15. กฤษดา อาดำ.ผู้ดำเนินรายการมุมนัศยิด.สัมภาษณ์ , 12 ธันวาคม 2541 .
16. วิชัย แสงสุข.ผู้ดำเนินรายการสื่อสัมพันธ์มุสลิม.สัมภาษณ์ , 21มกราคม 2541 .
17. สุกิจ เหล็งศิริ.ผู้ดำเนินรายการคลื่นสังฆกรรม.สัมภาษณ์ , 20 มกราคม 2541 .
18. สันต์ วงศ์เสงี่ยม.ผู้ดำเนินรายการมุสลิมสัมพันธ์.สัมภาษณ์ , 22 มกราคม 2541 .
19. บรรจบ วิมานะ.ผู้ดำเนินรายการที่นี้คารุสลาม.สัมภาษณ์ , 23 มกราคม 2541 .
20. สมยศ หวังอัลกุลเตาะห์.ผู้ดำเนินรายการที่นี้มีฟิตาย์.สัมภาษณ์ , 24 มกราคม 2541 .
21. ชีฮาบุดดีน มินิ.ผู้ดำเนินรายการนุระอ์ลันนุร.สัมภาษณ์ , 25 มกราคม 2541 .
22. อัลกุลลาตีฟ สุขถาวร. ผู้ดำเนินรายการศาสนสัมพันธ์.สัมภาษณ์ ,28มกราคม 2541.
23. มุซา อัมมาศัย.ผู้ดำเนินรายการคุตบะฮ์ฮารูน.สัมภาษณ์ , 30 มกราคม 2541 .

รายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยทั้ง 23 รายการที่ผู้วิจัยศึกษาเจาะจงเฉพาะรายการที่ออกอากาศจากเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ได้แก่

1. สถานีวิทยุ ท.อ 1251 กิโลเฮิร์ต มี 8 รายการ ได้แก่ รายการเสียงศาสนูทั้งภาคเช้า และ ภาคเย็น รายการเพื่อเด็กกำพร้า รายการมุมนัศยิด รายการระเบียบธรรม รายการสานดีสัมพันธ์ และรายการสายสัมพันธ์อิสลาม
2. สถานีวิทยุ 01 คอนเมือง 1233 กิโลเฮิร์ต มี 1 รายการคือ รายการเพื่อสันติชน
3. สถานีวิทยุ ว.พ.ท. 792 กิโลเฮิร์ต มี 4 รายการ ได้แก่ รายการเสียงมัจญลิส รายการเผยแผ่สังฆกรรมอิสลาม รายการสายธารอิสลาม และรายการสื่อสัมพันธ์มุสลิม
4. สถานีวิทยุ 01 มินบุรี 945 กิโลเฮิร์ต มี 4 รายการ ได้แก่ รายการมุสลิมสัมพันธ์ รายการที่นี้คารุสลาม รายการเพื่อสันติชน โครงการศึกษาทางไกล และรายการคุตบะฮ์ฮารูน
5. สถานีวิทยุ ยานเกราะ 540 กิโลเฮิร์ต มี 2 รายการ ได้แก่ รายการศาสนวิทยา และ รายการศาสนสัมพันธ์
6. สถานีวิทยุ ต.ช.ค 576 กิโลเฮิร์ต มี 2 รายการ ได้แก่ รายการที่นี้มีฟิตาย์และ รายการนุระอ์ลันนุร
7. สถานีวิทยุ ปตอ. 594 กิโลเฮิร์ต มี 1 รายการ คือรายการเพื่อคุณธรรม
8. สถานีวิทยุ เกษตร 1386 กิโลเฮิร์ต มี 1 รายการคือ รายการคลื่นสังฆกรรม

กลุ่มตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเฉพาะผู้ที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีมัสยิดใน 9 เขตดังกล่าวเท่านั้นและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ krejcie และ morgan (อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด , 2535) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 367 คน

วิธีสุ่มตัวอย่างและสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง แบบไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเจาะจงเลือกเอา 9 เขตและ 10 ชุมชนรวมถึงได้เจาะจงเอา 10 มัสยิดมาเป็นตัวแทนของมัสยิด(สุเหร่า) ต่างๆที่อยู่ใน 9 เขตนั้นๆ ดังต่อไปนี้

1. มัสยิดมาลูลอิมาน เขตมีนบุรี
2. มัสยิดอัล - ฮาดีย์ เขตหนองจอก
3. มัสยิดอันวารุ้ลอัรบรีด เขตสวนหลวง
4. มัสยิดริควานูนอิสลาม เขตบางกะปิ
5. มัสยิดผดุงธรรมอิสลาม เขตบางกอกใหญ่
6. มัสยิดคันสน เขตบางกอกใหญ่
7. มัสยิดซุลกูลุมุดตาคิน (บ้านครัว) เขตพญาไท
8. มัสยิดมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
9. มัสยิดบ้านอู่ เขตบางรัก
10. มัสยิดยะวา เขตยานนาวา

เหตุผลที่ผู้วิจัยเจาะจงเลือกเขต 9 เขตเพราะว่าชาวไทยมุสลิมใน เขตมีนบุรี เขตหนองจอก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตรเพื่อมีความต้องการหรือความพึงพอใจแตกต่างจากเขตอื่น ๆ ส่วนทางด้านเขตเขตสวนหลวง เขตบางกะปิส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างบริษัทเอกชนซึ่งอาจจะมีเหตุผลในการเปิดรับฟังวิทยุที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นๆเช่นเดียวกับที่เลือกกลุ่มตัวอย่างเขตบางกอกใหญ่ เขตพญาไท เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตบางรักและเขตยานนาวาส่วนใหญ่คลุกคลีอยู่ในวงการค้าอาจจะมีเหตุผลในการฟังที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นๆก็เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้นใช้แบบเจาะจง(Purposive Sampling) จากชุมชนตามที่ตั้งของ 10 มัสยิดแจกแจงได้ดังนี้

ชื่อชุมชนมัสยิด	จำนวนชาวไทยมุสลิม (คน)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์	เลือกเป็นกลุ่ม ตัวอย่าง(คน)
1. มัสยิดยะวา	2,000	24.19	89
2. มัสยิดมานาค	1,800	21.77	80
3. มัสยิดริควานูนอิสลาม	1,300	15.72	58
4. มัสยิดอันวารัฐอับร็อด	870	10.52	38
5. มัสยิดชุกุลมุดตากีน	650	7.86	29
6. มัสยิดกมลาลูอีมาน	500	6.05	22
7. มัสยิดผดุงธรรมอิสลาม	500	6.05	22
8. มัสยิดบ้านอู่	320	3.86	14
9. มัสยิดล - ฮูดา	300	3.62	13
10. มัสยิดต้นสน	30	0.36	2
รวม	8,270	100	367

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้

ตัวแปรตาม ได้แก่

- พฤติกรรมการพึงรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย
- ความต้องการในการพึงรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย
- ความพึงพอใจในการพึงรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยดัดแปลงมาจากการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร และรายงานต่างๆที่เกี่ยวกับการวิจัยรวมทั้งสอบถามผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีทั้งชนิดปลายปิดที่มีคำตอบให้เลือกและปลายเปิดโดยให้ประชากรกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง ประกอบไปด้วยข้อมูล 5 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรเปิดฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย

ส่วนที่ 3 เป็นการวัดความต้องการในการพึงรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย ที่มีต่อด้านเนื้อหา รูปแบบ วันเวลา ความถี่ในการออกอากาศและผู้ดำเนินรายการ

ส่วนที่ 4 เป็นการวัดความพึงพอใจในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย
ที่มีต่อต้านเนื้อหา รูปแบบ วันเวลา ความถี่ในการออกอากาศและผู้ดำเนิน
รายการ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการนำเสนอรายการวิทยุกระจาย
เสียงมุสลิมภาคภาษาไทย

หลักเกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามในส่วนที่ 3 และ 4 คือวัดความต้องการและ
ความพึงพอใจในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน

การวัดความต้องการและความพึงพอใจในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษา
ไทยได้นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยโดยให้เกณฑ์เฉลี่ยในการแปลความหมายดังนี้

1.0 - 1.45	มีค่าเท่ากับ	ต้องการ/พึงพอใจน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	มีค่าเท่ากับ	ต้องการ/พึงพอใจน้อย
2.50 - 3.49	มีค่าเท่ากับ	ต้องการ/พึงพอใจปานกลาง
3.50 - 4.49	มีค่าเท่ากับ	ต้องการ/พึงพอใจมาก
4.50 ขึ้นไป	มีค่าเท่ากับ	ต้องการ/พึงพอใจมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้
(Reliability) ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้จัดรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยตรวจแก้ไขโดยเน้นความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

2. การหาความเชื่อถือได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Pre – test) กับชาวไทยมุสลิมที่ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยจำนวน 30 คน เพื่อนำค่าที่ได้มาหาความเชื่อถือได้โดยนำส่วนของคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรม ความต้องการ และความพึงพอใจในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดเป็นแบบมาตราส่วน(Rating Scale) และมาหาค่าความเชื่อถือได้โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpa coefficient)ตามแบบของ Cron bach มีสูตรดังนี้(วิเชียร เกตุสิงห์,2537 : 116)

$$\alpha = \frac{k}{k - 1} \left| 1 - \frac{\sum v_i}{vt} \right|$$

- เมื่อ α คือ ค่าความเชื่อถือได้
 k คือ จำนวนข้อ
 v_i คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 vt คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ผลการวิเคราะห์การทดลองใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 30 คนทำให้ทราบข้อบกพร่องของคำถามบางข้อจึงได้นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เข้าใจตรงกันและทำให้ทราบค่าความเชื่อถือได้โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PCมีค่าความเชื่อได้ดังนี้

พฤติกรรมกรฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย ได้ค่า ALPHA = .7432

ความต้องการในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย ได้ค่า ALPHA = .7344

ความพึงพอใจในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย ได้ค่า ALPHA = .6432

จากค่าที่ได้แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามมีความเชื่อถือได้ค่อนข้างมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ออกทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งด้วยตนเองและผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นชาวไทยมุสลิมจำนวน 5 คนโดยนำแบบสอบถามไปแจกโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยคอยซักถามและเป็นคนกรอกเองกลุ่มตัวอย่างเพียงแค่ให้คำตอบเท่านั้น ในช่วงระหว่างวันที่ 6 ธันวาคมถึง 31 ธันวาคม 2541 ซึ่งไปเก็บทุกวันศุกร์เพราะวันศุกร์เป็นวันที่ชาวไทยมุสลิมชายต้องมาทำนมาสการต่อพระผู้เป็นเจ้า(ละหมาด)ทุกวันศุกร์ตอนบ่ายร่วมกันที่มัสยิดซึ่งเป็นหลักปฏิบัติในเรื่องของสังคมและวันอาทิตย์เพราะส่วนใหญ่จะอยู่บ้านโดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มกลุ่มหนึ่งประจำอยู่ที่มัสยิดอีกกลุ่มเดินตามบ้านและรอรับแบบสอบถามกลับภายในวันนั้นจนครบ 367 ชุดจาก 9 เขต 10 มัสยิด

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

กรรมวิธีการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามในทันทีที่เก็บคืนมาจากนั้นจึงนำแบบสอบถามทั้ง 367 ชุดมาลงรหัส(coding)เพื่อเปลี่ยนสภาพข้อมูลให้อยู่ในรูปสัญลักษณ์ที่เครื่องคอมพิวเตอร์คำนวณได้หลังจากนั้นได้นำข้อมูลไปประมวลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปSPSS(Satatistical Package for the Social Science)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติบรรยาย (Descriptive Satatistic) โดยใช้ค่าร้อยละ(Percentage)เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของประชาชนรวมทั้งพฤติกรรมการฟัง ความต้องการ และความพึงพอใจในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย

2. การทดสอบสมมติฐาน(Hypothesis Testing) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง

2.1 คุณลักษณะทางประชากรของชาวไทยมุสลิมกับพฤติกรรมการฟังโดยใช้สถิติวิเคราะห์ไค – สแควร์ (Chi - Square) ที่ระดับนัยสำคัญที่ประมาณ .05

2.2 คุณลักษณะทางประชากรของชาวไทยมุสลิมกับความต้องการในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิม

ตัวแปรเพศ ใช้การเปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ย (t – test)

ตัวแปรอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE – WAY ANOVA)

2.3 คุณลักษณะทางประชากรของชาวไทยมุสลิมกับความพึงพอใจในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย

ตัวแปรเพศ ใช้การเปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ย (t – test)

ตัวแปรอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE – WAY ANOVA)